

KONCEPCIA ROZVOJA PRÁCE S MLÁDEŽOU V ŽILINSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI DO ROKU 2028 (2030)

Na1Vlne so všetkými mladými v kraji
www.na1vlne.sk

OBSAH

Úvod – o našej mládeži	5
1 Strategický rámec práce s mládežou v ŽSK	8
1.1 Legislatívne východiská	8
1.2 SWOT analýza	10
1.3 Semafor práce s mládežou v ŽSK	18
1.4 Vízia	20
1.5 Princípy práce s mládežou	21
2 Kľúčové oblasti rozvoja práce s mládežou v ŽSK	24
2.1 Neformálne vzdelávanie	25
2.2 Dobrovoľníctvo	29
2.3 Sociálna inklúzia	31
2.4 Digitálna transformácia	34
2.5 Životné prostredie	35
2.6 Fyzické a psychické zdravie	37
3 Implementácia, realizácia a hodnotenie koncepcie	42
Záver	43
Zoznam spolupracujúcich organizácií	44
Príloha A: Proces prípravy Koncepcie rozvoja mládeže v ŽSK	45
Príloha B: Štatistika mladých ľudí v ŽSK	46

SEKCIA PRE MLÁDEŽ ŽSK

Sekcia pre mládež ŽSK vznikla vo februári 2020 ako organizačná zložka Rozvojovej agentúry ŽSK, n.o., popri Sekcii regionálneho rozvoja. Sekcia pre mládež ŽSK je konkrétnym krokom Žilinskej župy s cieľom rozvíjať prácu s mládežou z pozície VÚC a tiež zákonnej povinnosti VÚC, plynúcej zo zákona Zákon č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou, podľa ktorého VÚC na úseku starostlivosti o mládež vypracúva a uskutočňuje koncepciu rozvoja práce s mládežou a vyhodnocuje jej plnenie na základe stanovených parametrov.

Sekcia pre mládež ŽSK vznikla s cieľom zdôrazniť záujem župy načúvať mladým ľuďom aj na samosprávnej úrovni kraja.

Hlavné úlohy Sekcie pre mládež ŽSK spočívajú v rozvíjaní spolupráce s mládežníckymi organizáciami v aktivitách a projektoch, ktoré prinášajú osobný, profesijný a morálny rozvoj mladých ľudí v kraji. Cieľom Sekcie pre mládež ŽSK je podporovať rozvoj neformálneho vzdelávania, podporovať sociálne začlenenie, záujem o dobrovoľníctvo na školách, v obciach, ako aj v oblastiach s nedostatkom príležitostí pre rozvoj mladých ľudí.

Sekcia pre mládež ŽSK spracovala a vytvorila dokument pripravený na základe analýzy skutočného stavu a potrieb mladých ľudí v kraji, samotným zapojením mladých ľudí, účasťou na fokusových skupinách, dotazníkovým zisťovaním a intenzívnou spoluprácou s organizáciami v oblasti práce s mládežou, ktoré sa tiež na tvorbe koncepcie priamo podieľali.

Tento dokument s neformálnym názvom *Na1Vlne – so všetkými mladými v kraji* má byť nápomocný krajskej samospráve v zohľadňovaní potrieb mládeže pri prijímaní strategických dokumentov ŽSK a zároveň má byť zrozumiteľný mladým ľuďom.¹

Na základe vyhodnotenia a stanovovania priorit práce s mládežou v našom kraji budú naprieč krajom pripravované konkrétne programy a aktivity pre mladých ľudí. Tieto programy a aktivity sú orientované na pozitívne ovplyvňovanie kvality života mládeže využitím holistického prístupu pri práci s mládežou, ktorý podporuje osobnostný rozvoj, rozvoj charakteru a hodnôt, lepšie uplatnenie na trhu práce a občiansku participáciu v snahe o vytváranie komunity priateľskej deťom a mladým ľuďom bez diskriminačných tendencií. Žilinský samosprávny kraj poveril napĺňaním jednotlivých bodov Sekciu pre mládež RA ŽSK (v niektorých bodoch v spolupráci s Odborom školstva a športu ŽSK).

SEKCIA PRE MLÁDEŽ ŽSK
DOVOĽME MLADÝM
MENIŤ KRAJ

¹ Celý proces mapovania práce s mládežou pri príprave Koncepcie rozvoja mládeže v kraji sa nachádza v Prílohe A, str. 34.

ÚVOD – O NAŠEJ MLÁDEŽI

Deti a mládež sú nenahraditeľnou súčasťou života a formovania komunity a majú výrazný vplyv na to, ako bude v budúcnosti vyzeráť naša spoločnosť či dianie v kraji. Na ceste k dospievaniu sú pre nich nevyhnutné kvalitné školy, mimoškolské formy vzdelávania, bezpečné a zdravé prostredie, dostatok príležitostí na rozvoj či zmysluplné trávenie voľného času, ktoré formujú ich charakter a postoje.

V procese formovania osobnosti a dozrievania sú na základe výpovedí mladých ľudí a pracovníkov s mládežou v ŽSK dôležité štyri oblasti: poskytovanie kvalitného vzdelávania, dostupné mimoškolské aktivity, zmysluplné voľnočasové aktivity a podpora neformálneho vzdelávania, pomocou ktorých dokážu získavať zručnosti potrebné pre pracovný a osobný život.

Viac ako 30 % populácie Žilinského samosprávneho kraja tvoria mladí ľudia vo veku do 30 rokov.² Z tohto vyplýva, že 30 % ľudského kapitálu má kraj k dispozícii k tomu, aby sa mohol v budúcnosti rozvíjať a meniť životné podmienky svojich občanov. Zároveň, kraj má pozorne prijímať akékoľvek rozhodnutia, pretože dôsledky týchto rozhodnutí majú dopad na výraznú časť populácie, ktorá predstavuje budúcnosť kraja.

² Aktuálny počet obyvateľov podľa sčítania 2021: www.scitanie.sk.
Viac informácií o štatistikách mladých ľudí do 30 rokov v SR a v ŽSK sa nachádza v Prílohe B, str. 46 – 49.

Deti a mládež sú významnou súčasťou spoločnosti, sú nositeľmi zmien, nových nápadov a nových príležitostí, ktorými výrazne prispievajú k rozvoju celej spoločnosti. Zároveň predstavujú najzraniteľnejšiu skupinu spoločnosti. Pri práci s deťmi a mládežou je potrebné zohľadňovať osobitné potreby pri príprave na ich osobný a profesijný život.

Žilinský samosprávny kraj si uvedomuje dôležitosť zapájania mládeže do procesov jeho rozvoja s dôrazom na neustále sa meniace sociálno-ekonomické, demografické a technologické podmienky, a tak pomáhať mladej generácii preberať zodpovednosť za svoj život a to, v akých podmienkach budú žiť a fungovať vo svojom kraji.

Koncepcia rozvoja práce s mládežou v Žilinskom samosprávnom kraji do roku 2028 (2030) je prvým uceleným strategickým dokumentom, ktorý rozoznáva východiská, princípy a hlavné ciele kraja v rozvoji práce s mládežou.

Obsahom koncepcie mládeže sú 3 hlavné časti:

1

**STRATEGICKÝ ZÁMER
PRÁCE S MLÁDEŽÍ
V ŽSK**

1 STRATEGICKÝ RÁMEC PRÁCE S MLÁDEŽOU V ŽSK

Strategický rámec rozvoja práce s mládežou v ŽSK predstavuje súbor prepojenia legislatívnych východísk, SWOT analýzy,³ Semaforu práce s mládežou,⁴ vízie a princípov práce s mládežou. Pri tvorbe Konceptie pre mládež ŽSK boli zohľadnené zásadné legislatívne normy Európskej únie a Slovenskej republiky zamerané na rozvoj detí a mládeže a mládežníckej politiky.

Od začiatku príprav Konceptie rozvoja mládeže, od jesene v roku 2020, zorganizovala Sekcia pre mládež ŽSK pravidelne raz za mesiac osem online panelových diskusií zo série **Na1Vine** - spolu sa ich zúčastnilo viac ako 40 rečníkov - expertov, a viac ako 200 účastníkov z radov mladých ľudí a pracovníkov s mládežou zo ŽSK i ostatných krajov Slovenska. Sekcia pre mládež ŽSK pripravila kvalitatívny výskum - 20 okrúhlych stolov (s neformálnym názvom *90 minút pre mladých v krají*) s viac ako 150 účastníkmi z rôznych sfér práce s mládežou, od neziskového sektoru, základných, stredných a vysokých škôl, firiem a verejných inštitúcií. Záverečnou časťou prípravy konceptie bol kvantitatívny výskum - dotazníkový prieskum, ktorý sa realizoval medzi viac ako 700 mladými a pracovníkmi s mládežou na 50 školách v ŽSK.⁵

1.1 LEGISLATÍVNE VÝCHODISKÁ

Sekcia pre mládež ŽSK pri tvorbe Konceptie rozvoja práce s mládežou na roky 2022-2023 (‘ 30) s výhľadom do roku 2030 reflektuje európske, národné a regionálne stratégie rozvoja práce s mládežou. Ďalšími východiskami sú schválené dokumenty samospráv a skúsenosti aktérov práce s mládežou v ŽSK.

Európska úroveň

Stratégia Európskej únie pre mládež (2018/C 456/01) - súbor cieľov a opatrení Rady Európskej únie zameraných na spoluprácu členských štátov ako zapájať, spájať a posilňovať postavenie mladých ľudí.

Európska charta práce s mládežou na lokálnej úrovni (Europe Goes Local) - ide o spoločnú európsku platformu pre potrebný dialóg o práci s mládežou. Cieľom charty je prispievať k ďalšiemu rozvoju lokálnej práce s mládežou.

³ SWOT - analýza silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb. Dostupné z: <https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oj/authority.20110803100546341>.

⁴ Semafor práce s mládežou odvodený od nástroja na získavanie efektívnej spätnej väzby, tzv. semaforu, ktorý pozostáva z troch otázok. Dostupné z: <https://hbr.org/2011/08/three-questions-for-effective-feedback>.

⁵ Pri príležitosti mapovania mládeže v ŽSK a príprav Konceptie pre mládež vznikla webová stránka www.na1vine.sk. Webová stránka obsahuje informácie o postupe príprav Konceptie pre mládež v ŽSK. Webová stránka bude aktualizovaná počas celého obdobia trvania konceptie a bude slúžiť na priebežné vyhodnocovanie akčného plánu konceptie a ďalšie priebežné mapovanie potrieb mládeže v ŽSK.

Európska agenda práce s mládežou 2020 – agenda definuje súčasné výzvy práce s mládežou v siedmich oblastiach a vyzýva všetkých aktérov k spoločnej implementácii na lokálnej, regionálnej, národnej a európskej úrovni.

Národná úroveň

Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2021 – 2028 – definuje kľúčové oblasti, ciele, opatrenia a indikátory smerujúce k zlepšeniu situácie mladých ľudí. Stratégia v jednotlivých opatreniach kladie dôraz predovšetkým na prácu s mládežou a neformálne vzdelávanie mládeže.

Správa o mládeži 2018 – predstavuje komplexný materiál, ktorý prezentuje súčasný život mladých ľudí na Slovensku na základe výskumov a zistení mnohých erudovaných odborníkov.

Zákon č. 406/2011 Z. z. o dobrovoľníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Koncepcia výchovy a vzdelávania detí a mládeže k dobrovoľníctvu – zavedenie koncepcie do praxe má prispieť k tomu, aby sa dobrovoľníctvo stalo prirodzenou súčasťou životného štýlu ľudí a života komunit na Slovensku, čím sa škola prepojí s reálnym životom.

Zákon č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou, a o zmene a doplnení zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách, a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní [školský zákon], a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Regionálna úroveň

Stratégia 22+ Žilinský kraj – stratégia zdôrazňuje nevyhnutnosť kvalitných škôl, mimoškolských foriem vzdelávania a zmysluplné trávenie voľného času ako dôležité parametre kvalitného rozvoja detí a mládeže v ŽSK.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja ŽSK na roky 2014 – 2020 – dokument zdôrazňuje podporu mobility mládeže v rámci účasti na voľnočasových aktivitách a neformálnom vzdelávaní.⁶

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb Žilinského samosprávneho kraja na roky 2019 – 2023 – s cieľom 4.1 – zvyšovať mieru spolupráce subjektov pôsobiacich v oblasti prevencie sociálno-patologických javov a s cieľom 4.1.2 – podporovať programy prevencie sociálno-patologických javov.

Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania na stredných školách v ŽSK 2018 – 2022, vrátane schváleného **dotatku č. 4.**

⁶ V čase prípravy Koncepcie rozvoja mládeže ŽSK nebol ešte schválený finálny Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja ŽSK na obdobie 2021 – 2030. Vychádzame z dokumentu platného do roku 2020.

1.2 SWOT ANALÝZA

Účasť samotných mladých ľudí na dialógu s predstaviteľmi verejného života je dôležitým prvkom pri tvorbe regionálnej politiky a strategických dokumentov zameraných na mládež. Obojstranná výmena informácií medzi mladými ľuďmi a predstaviteľmi regionálnej politiky – vzájomné stretávanie sa medzi mladými ľuďmi a vedením kraja, je nevyhnutnou súčasťou uvedomenia si skutočných potrieb mladých ľudí. Je dôležité, aby mladí ľudia v kraji mali pocit, že ich potreby sú zo strany kraja vypočuté – že je s nimi kraj na jednej vlne.

Konferencia s neformálnym názvom *Na1Vlne – Aká bude budúcnosť mladých ľudí v našom kraji?*⁷ odštartovala prípravu mapovania práce s mládežou v ŽSK. Analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození (analýza SWOT) sa používa na hodnotenie aktuálneho stavu v danom priestore a kraji, ktorá obsahuje špecifické charakteristiky sociálneho fungovania, samosprávneho fungovania a života občanov, komunít a organizácií pôsobiacich v oblasti mládežníckej politiky, ktoré majú zásadný vplyv na kvalitu života, zamestnanosť a vzdelávanie v kraji. Počas prvého stretnutia Koncepcie rozvoja mládeže ŽSK v októbri 2020 bola vytvorená SWOT analýza práce s mládežou v ŽSK.

⁷ Účastníkmi konferencie Na1Vlne bolo 27 zástupcov mládežníckych organizácií (RM ŽK, PDCO, koordinátor mládeže TSK, SYTEV, zástupcovia SŠ a mládežníckych parlamentov, VIPA, KERIC, Mladiinfo DK, Dofe, ICM Martin, PREROD – Nizkoprahové denné centrum, IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, Oravská knižnica Antona Habovštiaka v DK, Krajská knižnica Žilina, OZ Pomáhame druhým, Nadácia Pontis, Nadácia ŽSK, OZ Cesty k podnikaniu, a ďalší).

SILNÉ STRÁNKY

Podpora krajskej samosprávy rozvíjať prácu s mládežou, jedna z priorít Stratégie 22+ a ochota kraja spolupracovať

Existencia pozície koordinátora práce s mládežou (vznik Sekcie pre mládež ŽSK pod RA ŽSK)

Iniciatíva kraja pomenovať priority rozvoja práce s mládežou a vytvoriť Koncepciu rozvoja práce s mládežou na nasledujúce obdobie

Samostatné združenia a organizácie fungujúce na území ŽSK podporujúce priamo alebo nepriamo prácu s mládežou, neformálne vzdelávanie v každom regióne kraja (i celoslovensky)

Existencia a pôsobenie žiackych školských rád na ZŠ a SŠ

Existencia preventívnych programov v spolupráci s CPPP a CVČ

Dostatočné množstvo športových aktivít a príležitostí na realizáciu športu v mestách

Grantové schémy a finančná podpora na národnej a regionálnej úrovni

Sieťovanie a spolupráca škôl s mládežníckymi organizáciami, neziskovým sektorom a mimovládny sektorom v niektorých regiónoch kraja

Ochota učiteľov pracovať nad rámec povinností

Vznik duálneho vzdelávania

Dobrá sieť základných škôl, stredných škôl, 3 vysoké školy v kraji

Viacročné iniciatívy a skúsenosti pedagógov v rozvoji neformálneho vzdelávania či dobrovoľníctva na školách

Prítomnosť komplexných rozvojových programov pre študentov (DofE, Show Your Talent, Kolumbus)

Skúsenosti pracovníkov s mládežou s rôznymi programami (Komprax, Erasmus+, Luventa, EZS a iné, ako napr. finančná gramotnosť, zelená škola, atď.)

Rôznorodosť organizácií (cirkevné, kultúrne, záujmové, športové)

Aktívni mladí ľudia – členovia organizácií a účastníci projektov sa stávajú lídrami a pokračujú v práci s mládežou prostredníctvom vlastných organizácií a projektov

Podpora a rozvoj mládeže v niektorých mestách

Prítomnosť veľkých zamestnávateľov v kraji

SLABÉ STRÁNKY

Obmedzené možnosti na realizáciu iniciatív mladých ľudí (priestorové kapacity, technické, logistické, materiálne, finančné prekážky)

Slabá spolupráca medzi komunitami mladých ľudí

Nízka motivácia participácie mladých ľudí v rozhodovacích procesoch na miestnej úrovni

Nízka účasť mladých ľudí na neformálnom vzdelávaní

Nedostatočný priestor pre inkluzívne neformálne vzdelávanie na podporu inklúzie znevýhodnených skupín

Nedostatočná informovanosť, vzdelávanie a nástroje v predchádzaní sociálno-patologických javov na školách a medzi mládežou

Menej športových aktivít v obciach a na vidieku

V mestách a obciach chýbajú komisie pre mládež a tiež koordinátori práce s mládežou

Kumulovanie funkcií na samosprávach, v mládežníckych organizáciách

Niektoré samosprávy nemajú záujem rozvíjať prácu s mládežou a spolupracovať s mládežníckymi organizáciami

Niektoré samosprávy síce práci s mládežou nebránia, ale ju ani neiniciujú, ako aj neiniciujú participáciu mladých

Chýba komplexný portál s ponukami pre mladých v kraji

Doteraz sa rozvoj práce s mládežou v kraji neriešil koncepcne

Nedostatok finančných zdrojov na rozvoj mládeže, odmeny pre pracovníkov s mládežou a mládežnícke projekty

Pracovníci s mládežou chcú s mládežou pracovať, ale často vykonávajú túto prácu popri inom zamestnaní

Deficity v zbere dát o mládeži – malá frekvencia a neodbornosť pri zbere potrieb

Deficit odborných kapacít v práci s mládežou

Oddelenosť formálneho vzdelávania od neformálneho

Veľké množstvo neorganizovanej mládeže (aj študenti, aj mladí ľudia nad 25 rokov, veľká skupina tzv. NEET-ov)

Chýbajú mládežnícke parlamenty

Neefektívnosť prevenčných programov – chýba nástroj na pravidelné meranie a vyhodnocovanie sociálno-patologických javov na školách, napr. v spolupráci s VÚDPaP

Uzavretosť ŠP, nevyužitie ich potenciálu navonok

Tvorba projektov, ktoré nie sú založené na skutočných potrebách (zber dát nie je odborný a reprezentatívny)

Málo času na dobrovoľníctvo u mladých ľudí

Nedostatočné uznávanie práce učiteľov a pracovníkov s mládežou

Chýba uznávanie kompetencií nadobudnutých v NFV

Prevláda krúžková činnosť

Nedostatočná informovanosť o možnostiach rozvoja práce s mládežou a o aktivitách pre mládež v oblasti NFV

Nedostatočná propagácia významu práce s mládežou

Slabá spolupráca mládežníckych organizácií a ich boje

Nedostatočné sieťovanie a spolupráca organizácií na území kraja

Chýbajúce kvalitatívne parametre rozvoja práce s mládežou

Chýba dlhodobé a udržateľné financovanie práce s mládežou

Slabá motivácia a nezáujem mladých ľudí zapájať sa do mimoškolských aktivít

PRÍLEŽITOSTI

Sekcia pre mládež ŽSK – pripomienkovanie strategických dokumentov prijatých zastupiteľstvom kraja a vyhodnocovanie dopadu na mladých ľudí

Spolupráca dobrovoľníckych organizácií v Roku dobrovoľníctva 2021 – 2022

Informácie o projektových výzvach rozvoja mládeže na jednom mieste

Podpora dobrovoľníckych programov cez súbor benefitov v rámci ŽSK

Existencia pracovnej skupiny na podporu neformálneho vzdelávania ŽSK

Podpora sociálneho začlenenia a inklúzie mladých ľudí zo strany kraja

Zvyšovanie informovanosti mladých ľudí a verejnosti o dopadoch kvalitnej práce s mládežou

Potenciál vo využívaní školských priestorov na rozvoj neformálneho vzdelávania a mimoškolských aktivít

Búranie predsudkov medzi mladými ľuďmi smerom k rôznym skupinám ľudí

Efektívna komunikácia medzi organizáciami, ktorá vedie k multidisciplinárnym tímom

Krajský mládežnícky parlament/Krajská mládežnícka platforma (KMP) ako príležitosti sieťovania SŠ

Rozvoj kritického myslenia a mediálnej gramotnosti mladých ľudí v kraji

Priestor na výraznejšie financovanie práce s mládežou

Grantová výzva na úrovni kraja pre mladých a pracovníkov s mládežou s cieľom profesionalizácie

Priestor na profesijný a odborný rast pracovníkov s mládežou

Pandémia koronavírusu ako príležitosť pracovať s online nástrojmi a rozvíjať digitálne zručnosti pre pracovníkov s mládežou, ako aj pre mladých ľudí

Zázemia pre rozširovanie komplexných rozvojových programov pre študentov (Slovenská debatná asociácia, Show Your Talent, DofE, Životológia, programy rozvíjajúce digitálne zručnosti) a ich rozšírenie aj mimo školského prostredia.

Sociálne začlenenie a podpora inklúzie v spolupráci s organizáciami pracujúcimi so znevýhodnenou mládežou, s Centrami pre deti a rodiny, s komunitnými centrami a inými zariadeniami pre výchovu mládeže (nástroje a opatrenia)

Cielené príležitosti pre zachytenie tzv. NEET mládeže

Inšpirácia na príkladoch zo zahraničia, z iných regiónov (Hlohovec, Trinec, Trenčiansky kraj, Banskobystrický kraj, a iné)

Príležitosti pre rozvoj a participáciu mladých ľudí na vidieku

Podporná legislatíva SR a EÚ v práci s mládežou

Pandémia a jej pozitívne dopady na rozvoj medzigeneračného dialógu, dobrovoľníctva, rozvoj interpersonálnych vzťahov a sociálnych väzieb a iné pozitívne dopady

Podporné nástroje a granty PDCO, IUVENTA, EZS, NA Erasmus+, EURODESK, EURES, SALTO YOUTH – informovanosť a využívanie v práci s mládežou

Spolupráca miest a obcí v práci s mládežou

Udržateľnosť a posilnenie významu ŽSK

Koordinátori práce s mládežou v mestách, obciach, firmách a organizáciách

Komisie pre mládež v mestách a obciach

Rozvoj mládežníckych parlamentov

Pracovná skupina na úrovni kraja pre rozvoj neformálneho vzdelávania v kraji

OHROZENIA

Zvyšujúci sa nárast pasívneho a sociálno-patologického spôsobu trávenia voľného času mladých ľudí

Trávenie času u mladých ľudí na internete a na sociálnych sieťach

Dlhodobý trend znižovania objemu finančných prostriedkov alokovaných na prácu s mládežou zo strany samospráv a štátu

Krátkodobosť finančných dotácií (na rok) a viazanie dotácií na rozpočtový rok (a tým pádom financie na daný kalendárny rok dostávajú organizácie neskoro)

Polarizácia mladých v spoločnosti

Šírenie hoaxov na sociálnych sieťach

Práca s mládežou je vnímaná len ako podpora športu

Oslabenie pozície koordinátora práce s mládežou

Zmena vedenia kraja ŽSK po komunálnych voľbách – vedenie nemusí podporovať rozvoj práce s mládežou

Nedostatočná pripravenosť mladých na trh práce

Neaktívna mládež

Pandémia koronavírusu – nepripravenosť na situáciu a riešenie problémov za pochodu

Sociálna izolácia počas pandémie

Zablokovaný prístup ku vzdelávaniu pre deti a mládež zo sociálne znevýhodneného prostredia počas pandémie

Nerovnomerná rozvinutosť regiónu a migrácia mladých z vidieckych oblastí do centra regiónu i mimo región

Rozdiely v rozvinutosti a príležitostiach pre mladých ľudí v prirodzených regiónoch v krají

Možná optimalizácia siete ZŠ – nutnosť dochádzať do okresných miest

Klesajúca motivácia pracovníkov s mládežou po zrušení projektov z dôvodu koronavírusu

Nedostatočná časová kapacita pracovníkov s mládežou – ak pracujú s mládežou popri inom zamestnaní

Nezáujem a neochota niektorých samospráv venovať sa práci s mládežou

Nedostatočné ocenenie práce s mládežou

Byrokracia

Zahľtenosť mladých informáciami na internete – virtuálny život mladých

Odchod mladých ľudí do zahraničia

Nedostatočné zapojenie vylúčenej a neaktívnej mládeže

Zvyšujúci sa nezáujem mladých ľudí o dianie okolo seba

Rozpad spoločenských hodnôt, individualizmus a dôraz na výkon

ČO JE POTREBNÉ ZAČAŤ ROBIŤ V ROZVOJI PRÁCE S MLÁDEŽOU?

- podporiť existujúce dobré programy práce s mládežou
- vytvoriť grantovú schému kraja pre mladých ľudí a pre pracovníkov s mládežou
- aktivizovať/vťahovať neparticipujúcich mladých aj prostredníctvom aktivity existujúcich žiackych, študentských rád, parlamentov, organizácií

ČO JE POTREBNÉ PRESTAŤ ROBIŤ V ROZVOJI PRÁCE S MLÁDEŽOU?

- vytvárať tlak na mestá a obce, aby viac pracovali s mládežou, resp. vytvárali pre ňu priestor a vyčlenili pracovníka atď., môže sa to naviazať napríklad ako podmienka získania väčšieho počtu bodov (pri grantoch), ak takéhoto pracovníka má, resp. podporuje prácu s mládežou
- pripravovať pravidelné stretnutia pracovníkov s mládežou a zástupcov mládežníckych organizácií
- organizovať networkingové aktivity

- prestať dávať peniaze do protidrogových a protialkoholických kampaní, ktoré aj tak nefungujú, treba podporiť lokálnych lektorov a prihovárať sa mládeži osobne
- prestať sa upínať na materiálne veci
- prestať márne strácať čas nepodstatnými vecami
- prestať si zakladať na osobnej hrdosti

⁸ Semafor práce s mládežou odvodený od nástoja na získavanie efektívnej spätnej väzby, tzv. semaforu, ktorý pozostáva z troch otázok. Dostupné z: <https://hbr.org/2011/08/three-questions-for-effective-feedback>.

1.3 SEMAFOR PRÁCE S MLÁDEŽOU V ŽSK

Súčasťou diskusie o budúcnosti mládeže v Žilinskom kraji bolo vytvorenie Semaforu práce s mládežou. Semafor predstavuje efektívne získavanie spätnej väzby a priame výpovede zúčastnených mladých ľudí a pracovníkov s mládežou na nasledujúce tri otázky. Nasledujúce vyjadrenia predstavujú subjektívne názory respondentov dotazníka, nejde o vyjadrenia úradu ŽSK a ani Sekcie pre mládež ŽSK.

- podporovať vzájomné zdieľanie medzi organizáciami čím žijeme, čo robíme, s čím sa trápime a čo môžeme dať ako príklad dobrej praxe alebo poučenia sa
- mapovanie potrieb mladých ľudí na celokrajsej úrovni každé 2 – 3 roky
- vytvorenie akčného plánu práce
- vytvorenie strategického dokumentu
- budovať charakter, prinášať vízie práce
- informovať mládež o možnostiach dobrovoľníctva a jeho výhodách
- robiť prednášky a konferencie na školách aj o témach neformálneho vzdelávania
- zvyšovať informovanosť a motivovať mládež k aktivite a verejnému životu
- prestať vytláčať túto tému na okraj na úrovni miest a obcí, ako tvrdia samosprávy – väčšinou sú dôležitejšie "chodníky", ako vytváranie priestoru a aktivít pre mladých
- profilovať aktivity len na úzku skupinku mladých
- prestať sa vyhýbať mladým a generačne "obmieňať" tímy a pracovné príležitosti v organizáciách
- prestať striktné presadzovať názory dospelých
- prestať podporovať monopol 1 – 2 mládežníckych organizácií, ktoré všetko v kraji koordinujú a odmietajú pomoc iných pracovníkov s mládežou či organizácií, síce s menšími skúsenosťami a kratšou tradíciou, ale za to s chuťou sa učiť
- prestať pracovať s mládežou od stola, je treba ísť medzi mladých do terénu
- ignorovať návrhy a postrehy mládeže
- v podpore zo strany vedenia ŽSK
- podporovať dobrovoľnícke centrá a lokálne OZtka
- Na1Vlne – určite tento projekt – koncepcia, mapovanie potrieb, fokusové skupiny
- osobné stretnutia s organizáciami a Sekciou pre mládež ŽSK
- podpora dobrovoľníctva a občianskej aktivity, zmysluplného využívania času
- zapájať mládež do komunitného diania
- využiť dosah na študentov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja – osloviť, aktivizovať, ponúkať im programy
- spolupráca organizácií

Účastníci vyjadrili nevyhnutnosť spolupracovať na úrovni kraja, ale aj na úrovni regiónov v rámci multidisciplinárnych tímov. Princípy spolupráce je potrebné naučiť aj mladých ľudí, na ktorých je práca s mládežou zacielená. Aby sa práca s mládežou rozvíjala tým správnym smerom, je potrebné zachytiť aj doteraz „neviditeľnú“ mládež, pretože sa zväčšuje priepasť medzi aktívnou a angažovanou mládežou a tou nezachytenou, neaktívnou, ktorá potrebuje pomoc pri vystúpení z komfortnej zóny.

Ďalej, je dôležité reflektovať trendy mladých ľudí (aktuálne sociálne siete, ktoré využívajú ...), ale tiež sa venovať mládeži na vidieku, nielen v mestách.

Je nevyhnutné pripravovať mládež na možné krízové situácie a venovať sa prevencii. Mládežnícke organizácie by sa nemali zameriavať len na posilňovanie kompetencií jednotlivcov a na súťaživosť mladých, ale učiť mladých spolupatričnosti a spolupráci (napríklad prostredníctvom dobrovoľníctva). Respondenti dotazníka, ktorý pripravila Sekcia pre mládež ŽSK, by uvítali tiež grantovú schému kraja pre mladých a mládežnícke organizácie.

1.4 VÍZIA

Víziou Koncepcie rozvoja mládeže v ŽSK na obdobie 2022-2023 (t 30) je pomáhať, rozvíjať kritické myslenie, občiansku participáciu a budovať charakter a trvácne hodnoty u mladých ľudí, ktoré ich predurčujú čeliť prichádzajúcim zmenám vo svojom okolí a vytvárať lepšie podmienky na život pre všetkých; zároveň pomáhať rozvíjať kompetencie (znanosti, zručnosti a postoje) a návyky, ktoré vedia mladí ľudia využiť pre úspešné uplatnenie sa v osobnom živote, pre dobro komunity, na trhu práce a v neustále meniacej sa spoločnosti.

1.5 PRINCÍPY PRÁCE S MLÁDEŽOU

Snahou Žilinského samosprávneho kraja je, aby bola práca s mládežou vnímaná ako atraktívna, založená na princípoch aktívnej participácie, dobrovoľnosti a angažovanosti mladých ľudí, ktorí majú motiváciu pracovať na osobnostnom rozvoji a podieľať sa aktívne na rozvoji komunity, v ktorej žijú.

Hlavné zásady uplatňované pri tvorbe Koncepcie rozvoja práce s mládežou ŽSK, ako aj pri napĺňaní vízie rozvoja práce s mládežou sú:

Rovnosť príležitostí – poskytovať rovnocenné príležitosti pre všetkých mladých ľudí, aby sa mohli zapájať do rôznorodých aktivít v kraji aplikáciou viacerých ľudsko-právnych princípov.

Prístupnosť – programy, aktivity a činnosti realizované v kraji majú byť dostupné pre všetkých, majú byť otvorené, prístupné a adresné na základe definovaných potrieb mladých ľudí.

Participácia – aktívne zapájať a podporovať mladých ľudí, aby sa zúčastňovali pri rozhodnutiach samosprávy; samospráva zároveň podporuje záujem mladých ľudí viac sa angažovať a hľadať riešenia v otázkach a problémoch, ktoré sa ich týkajú.

Aktivizácia – motivácia k aktivizácii je základným kľúčom občianskej participácie mladých ľudí, bez ktorej nie je možné implementovať jednotlivé opatrenia a dosahovať ciele Koncepcie.

Inklúzia – vychádzame z presvedčenia, že mladí ľudia nie sú homogénnou skupinou, a preto majú rôzne potreby, pôvod, životné situácie a záujmy – preto by koncepcia pre mládež mala podporovať činnosti a politiky, do ktorých budú začlenení všetci mladí ľudia, najmä tí, ktorí majú menej príležitostí.

Kvalita – pri práci s mládežou ide predovšetkým o to, aby mladým ľuďom boli poskytované kvalitné, adresné a osobné služby a aktivity, ktoré im pomôžu k zdravému rozvoju. Kvalitná práca s mládežou je súhrnom kvalitných a profesionálnych pracovníkov s mládežou, ktorí sú dobrými pedagógmi a dobrými ľuďmi, vedia komunikovať a prejaviť rešpekt a prijatie. Dôležitou súčasťou poskytovania kvalitných služieb a vzdelávania je bezpečné prostredie, dostupné aktivity či spolupráca s rodičmi a samosprávou.⁹

Spolupráca – rozvoj práce s mládežou na území celého kraja nie je len vecou samotného samosprávneho kraja, ale predovšetkým jej aktérov – obcí, miest, neziskových organizácií, škôl, atď. A všetkých aktérov, ktorí v ňom pôsobia a majú priamy alebo nepriamy dopad na mladých ľudí. Žilinský kraj sa zaviazal vytvárať kvalitné podmienky pre sieťovanie a spoluprácu všetkých dotknutých subjektov a jednotlivcov.

⁹ Kvalita práce s deťmi a mládežou. Dostupné z: <http://www.codetipotrebuj.sk/wp-content/uploads/2015/02/Kvalita-prace-s-detmi-a-mladezou.pdf>.

**KLÍČOVÉ VLASTNOSTI
ROZVOJA PRÁCE
S MLÁDEŽOU V ŽSK**

2 KLÚČOVÉ VLASTNOSTI ROZVOJA PRÁCE S MLÁDEŽOU V ŽSK

Práca s mládežou má byť postavená na skutočných potrebách a výpovediach mladých ľudí, aby bola autentická, efektívna, podporujúca a motivujúca. Rovnako aj predkladaná Koncepcia vychádza z mapovania potrieb mladých ľudí v Žilinskom samosprávnom kraji a odhaľuje výpovede mladých ľudí z fokusových skupín, v ktorých deklarujú to, ako vidia svoju perspektívu v kraji. Poskytujú návrhy, čo by bolo vhodné zlepšiť, zmeniť, upraviť tak, aby mladí ľudia z kraja neodchádzali, ale naopak, aktívne participovali na budovaní ľudského a sociálneho kapitálu v Žilinskom samosprávnom kraji. Na základe mapovania potrieb mladých v dotazníkovom prieskume a reálnych možnostiach v ŽSK definujeme kľúčové oblasti, ciele a opatrenia smerujúce k zlepšeniu kvality života mladých ľudí, zvyšovaniu ich aktívnej participácie na miestnej úrovni v týchto oblastiach.¹⁰

1
NEFORMÁLNE
VZDELÁVANIE

2
DOBROVOĽNÍCTVO

3
SOCIÁLNA
INKLÚZIA

4
DIGITÁLNA
TRANSFORMÁCIA

5
UDRŽATEĽNÉ
ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

6
FYZICKÉ A
PSYCHICKÉ ZDRAVIE

2.1 NEFORMÁLNE VZDELÁVANIE

Vzdelávanie podľa Európskej komisie a Rady Európy predstavuje súhrn troch navzájom prepojených zložiek: formálneho, neformálneho a informálneho učenia.¹¹ Cieľom vzdelávania je pripraviť mladých ľudí na plnohodnotný osobný a profesijný život, ktorý nasleduje po ukončení vzdelávania. Navyiac, rýchlo meniace sa prostredie spoločnosti a potreby na trhu práce si dnes vyžadujú neustále vzdelávanie sa a schopnosti odolávať či prispôsobovať sa prichádzajúcim zmenám.

Nástrojom, ako rýchlo reagovať na zmeny a podporiť aktívne zapájanie sa mladých ľudí v samospráve, aby aktívne trávili svoj voľný čas, predstavuje práve neformálne vzdelávanie. To motivuje mladých ľudí, aby sa rozvíjali, pracovali na dosahovaní vlastných cieľov, vystúpili z komfortnej zóny a viac sa zapájali do života svojej komunity, školy a/alebo mesta, ktoré na druhej strane mladých ľudí potrebujú, aby „rozkvitali“.

Žilinský samosprávny kraj si zároveň uvedomuje dôležitosť prepájania formálneho a neformálneho vzdelávania s cieľom naplnenia vízie tejto koncepcie.

Na základe výpovedí z fokusových skupín *[90 minút pre mladých v kraji]* a dotazníkového prieskumu medzi mladými ľuďmi a pracovníkmi s mládežou je

potrebné zavádzať inovatívne vzdelávanie a reagovať na potreby súčasnej mládeže. Vo vzdelávaní je dôležité využívať nástroje, ktoré podporujú vzájomný rešpekt mladých ľudí, sociálne začlenenie akýchkoľvek znevýhodnených skupín a skupín s nedostatkom príležitostí, a taktiež nezačlenených skupín mladých ľudí, tzv. NEET.¹² Z výpovedí mladých ľudí je potrebné podporovať aktivity a nástroje rozvíjajúce kreativitu a podnikavosť, premieňať nápady na konkrétne skutky, riešenie problémov, kritické a logické myslenie, osobnostný rozvoj a rozvoj kompetencií, líderské zručnosti, rozvoj zručností, ako si stanovovať ciele, ako sa rozhodovať a ako plánovať.

¹¹ Šlabikár neformálneho vzdelávania v práci s mládežou (2020).

Dostupné z: https://www.slabikarnfv.eu/slabikar_digital_sk.pdf.

¹² Štatistika tzv. NEET mladých ľudí sa nachádza v Prílohe B, na str. 48.

Mladí ľudia si nedokážu správne a efektívne rozvrhnúť čas medzi povinnosťami, zábavou, záujmami a verejnými aktivitami (dobrovoľníctvo, mládežnícke iniciatívy, angažovanosť v komunite), čo v nich vyvoláva pocity frustrácie, časového nátlaku, stresu, osobného zlyhania a neposúvania sa vpred, čo paradoxne vedie ešte k väčšej pasivite mladých ľudí. Z tohto dôvodu svoju energiu a čas sústreďujú len na jednu oblasť, napr. škola. Cítia sa byť unavení, preťažení, nemotivovaní a málo angažovaní.

Významnou časťou v prepájaní formálneho a neformálneho vzdelávania je skvalitňovanie duálneho vzdelávania, uznávanie kompetencií nadobudnutých v

neformálnom vzdelávaní a celková udržateľnosť kvality aktivít pre mládež, ktoré majú za cieľ posilňovať zdravé hodnoty, poznanie základných ľudských práv, zabraňovanie extrémnym prejavom, podporovať solidaritu a mobilitu mládeže pre lepšie uplatnenie v osobnom i profesijnom živote.

Pre mladých ľudí je veľmi dôležité, aby mali na svoj rozvoj vytvorené bezpečné a rešpektujúce prostredie. To znamená, že ak chceme lepšie zapájať mladých ľudí a motivovať ich k participácii (občianskej i verejnej), je žiaduce, aby boli vypočutí a mali príležitosť povedať svoj názor bez strachu z poníženia alebo kritizovania.

POSILNIŤ ZAPÁJANIE SA MLADÝCH ĽUDÍ S NEDOSTATKOM PRÍLEŽITOSTÍ DO NEFORMÁLNEHO VZDELÁVANIA

OPATRENIE

- 1.1 Podporovať neformálne vzdelávanie mládeže v oblastiach s nedostatkom príležitostí u NEET a vidieckej mládeže
- 1.2 Vytvoriť medzi-sektorovú pracovnú skupinu KA práce s mládežou na pôde ŽSK (Sekcia pre mládež ŽSK)
- 1.3 Podporovať zriadenie koordinátorov pre prácu s mládežou v obecných a mestských samosprávach ŽSK

INDIKÁTOR

- Ročne min. 3 prezentačné stretnutia pre samosprávy na vidieku
-
- Vytvoriť medzi-sektorovú pracovnú skupinu a zorganizovať stretnutia 2x ročne
-
- Ročne min. 2 konzultačné stretnutia na úrovni kraja

PREPÁJAŤ FORMÁLNE A NEFORMÁLNE VZDELÁVANIE

OPATRENIE

2.1 Zvyšovanie informovanosti o NFV

2.2 Podporovať rozvoj NFV cez Krajský študentský parlament ŽSK (Krajskú mládežnícku platformu)

2.3 Podporovať rozvoj NFV v školských parlamentoch a mládežníckych parlamentoch

2.4 Prepájať školy s MVO a súkromným sektorom

INDIKÁTOR

Aktualizácia webovej stránky a sociálnych sietí Sekcie pre mládež ŽSK a digitálnych materiálov o podpore a rozvoji NFV 2x ročne

Zriadenie KMP a nastavenie fungovania

Sieťovanie a spoločné plánovanie vedúcich ŠP/MP 1x ročne

Sympóziu práce s mládežou – konferencia o nových prístupoch v práci s mládežou organizovaná 1x ročne

INFORMOVAŤ O PRÍLEŽITOSTIACH A PRÍNOSOCH NEFORMÁLNEHO VZDELÁVANIA

OPATRENIE

3.1 Propagovať pozitívne dopady, projekty, dobré príklady praxe neformálneho vzdelávania a práce s mládežou v kraji

3.2 Zriadiť webový portál s ponukami neformálneho vzdelávania v ŽSK

3.3 Podporovať uznávanie získavania kompetencií v NFV na trhu práce

INDIKÁTOR

Vytvárať a publikovať foto, audio, video obsah na sociálne siete, do médií a tlače, ktoré podporujú rozvoj práce s mládežou, 1x mesačne jeden príspevok

Webová stránka Sekcie pre mládež ŽSK

Sympóziu práce s mládežou – samostatný blok v programe pre pozvaných zástupcov firiem a verejnosti s potenciálom uznávania kompetencií nadobudnutých v NFV

POSILNIŤ VYTVÁRANIE VZDELÁVACÍCH PROGRAMOV A PODPORA PROJEKTOV NEFORMÁLNEHO VZDELÁVANIA

OPATRENIE

4.1 Vytvoriť komplexný vzdelávací program mládežníckych lídrov v ŽSK

4.2 Realizovať programy kritického myslenia, programy zamerané na rozvoj charakteru a hodnôt a kompetencií, fyzickú, psychickú a mentálnu rezilienciu, podnikateľských zručností, finančnú a mediálnu gramotnosť

4.3 Podporovať komplexné rozvojové programy na školách (DofE, Junior Achievement, SYT, Kolumbus, EZS, Erasmus+, Hackaton, atď.)

4.4 Informovanie rodičov o možnostiach a podpore NFV pre mládež

4.5 Zvyšovanie povedomia o povolani učiteľa

4.6 Vytvorenie grantovej schémy na podporu NFV na školách

INDIKÁTOR

Zrealizovať Akadémiu lídrov mládeže – vzdelávanie a sieťovanie na krajskej úrovni, min. 3 stretnutia ročne pre max. 20 účastníkov

Ročne na 10 % SŠ pre 20 účastníkov na každej škole (nie len v ZPK)

Ročne na 10 % SŠ (nie len v ZPK)

Ročne na 10 % SŠ (nie len v ZPK), počas rodičovských združení poskytnúť materiály doplnkového neformálneho vzdelávania v ŽSK

Videá a rozhovory s proaktívnymi učiteľmi 3x ročne uverejnené na webovej stránke a sociálnych sieťach Sekcie pre mládež ŽSK

V období do roku 2028 spustiť 1x participatívnu schému

2.2 DOBROVOLNÍCTVO

Dobrovolníctvo je významným prvkom vo výchove mladých ľudí a v získavaní dôležitých kompetencií pre ich rast do budúcnosti. Vďaka zapájaniu sa do dobrovolníctva mladí ľudia objavujú zmysluplnú prácu a naplnenie v službe iným, spoznávajú seba a formujú svoje postoje. Skúsenosť s dobrovolníctvom vedie mladých ľudí k väčšej participácii a angažovanosti (až 80 %) ¹³ a solidarite so svojim okolím.

Podiel na výchove k dobrovolníctvu nesú predovšetkým rodiny, školy a samospráva. Chýba väčšia motivácia pre dobrovolníctvo a viditeľné príklady

dospelých alebo starších rovesníkov. Mladí ľudia dávajú prednosť finančnej nezávislosti pred dobrovoľníckou skúsenosťou. Skúsenosť s dobrovolníctvom je nízka, prevláda strach z nevedomosti, ako zrealizovať aktivitu.

Z výsledkov fokusových skupín a dotazníkového prieskumu vyplýva - potreba zvyšovať atraktivnosť a význam dobrovolníctva, posilňovať význam dobrovolníctva na školách a systematicky podporovať organizácie a programy vedúce k rozvoju dobrovolníctva u mladých ľudí.

ZVYŠOVAŤ ATRAKTIVITU DOBROVOLNÍCTVA A BENEFITOV S NÍM SPOJENÝCH U DETÍ A MLÁDEŽE

OPATRENIE

1.1 Zvyšovanie informovanosti mládeže o možnostiach zapájania sa do dobrovolníctva vo svojom okolí

1.2 Podporovať oceňovanie príkladov dobrej praxe na školách, napr. Angažovaná škola

1.3 Podporovať a vyzdvihovať uznávanie kompetencií a vnímanie benefitov nadobudnutých v dobrovolníctve

INDIKÁTOR

Aktuálne informácie na webovej stránke a sociálnych sieťach Sekcie pre mládež ŽSK (každé 3 mesiace) na webovej stránke (vydávanie Dobronovín 3x ročne).

Oceňovanie škôl 1x ročne na krajskej úrovni

Oceňovanie Srdce na dlani 1x ročne na krajskej úrovni

¹³ Číslo vychádza z výskumov Nadácie Krajina harmónie, online rozhovor 10/2021.

POSILŇOVAŤ VÝZNAM VÝCHOVY K DOBROVOĽNÍCTVU NA ŠKOLÁCH

2

OPATRENIE

2.1 Pomáhať zabezpečiť a posilniť pozíciu koordinátora pre dobrovoľníctvo na školách

2.2 Vytvoriť podporné materiály pre učiteľov o témach rozvíjajúcich dobrovoľníctvo a dobrovoľnícke príležitosti na školách (napr. Service-Learning)

2.3 Prepájať školy s organizáciami poskytujúcimi dobrovoľnícke príležitosti

2.4 Pomáhať vytvoriť podmienky pre aktívny a pravidelný rozvoj dobrovoľníctva na školách

INDIKÁTOR

Stretnutie a vzdelávanie v dobrovoľníctve a jeho trendoch 1x ročne

Online zbierka materiálov a manuál rozvoja dobrovoľníctva na školách – voľne dostupné pre všetkých pedagógov, aktualizovaná 1x ročne

Konferencia Zaži dobrovoľníctvo 1x ročne – prepájanie škôl s dobrovoľníckymi organizáciami

Ročne 20 % škôl (ZŠ, SŠ) zapojených do Týždňa dobrovoľníctva

PODPOROVAŤ KVALITU DOBROVOĽNÍCKYCH ORGANIZÁCIÍ A DOBROVOĽNÍCKYCH PRÍLEŽITOSTÍ

3

OPATRENIE

3.1 Vytvárať príležitosti na prepájanie dobrovoľníckych organizácií a mapovanie ich potrieb

3.2 Meranie sociálno-ekonomického vplyvu dobrovoľníctva

3.3 Vytvoriť grantovú schému pre projekty a programy rozvíjajúce dobrovoľníctvo mladých ľudí

3.4 Podporovať vzdelávanie koordinátorov a dobrovoľníkov

INDIKÁTOR

Sieťovanie dobrovoľníckych organizácií s názvom *Dobrovoľnícke raňajky* 1x mesačne

Realizovať meranie vplyvu dobrovoľníctva 1x ročne

Grantová schéma na podporu dobrovoľníctva (dlhodobých programov a projektov) v kraji aspoň 1x za obdobie trvania koncepcie

Manažment dobrovoľníkov v spolupráci s PDCO – vzdelávanie 1x za dva roky

2.3 SOCIÁLNA INKLÚZIA

Sociálna inklúzia alebo sociálne začlenenie je snaha umožniť mladým ľuďom, ktorým hrozí chudoba alebo sociálne vylúčenie (exklúzia), plnohodnotne sa zúčastňovať spoločenského života.¹⁴ Ide o vylúčenie v rôznych oblastiach, ako je vzdelávanie, zdravotná starostlivosť, prístup k službám, bývanie, či sociálnej alebo právnej ochrane. Pri práci s mladými ľuďmi je otázka začlenenia veľmi dôležitá pre formovanie ich vlastnej identity.¹⁵

Cieľom sociálneho začlenenia je komplexne zlepšiť podmienky mladých ľudí a ponúknuť im dostupné príležitosti rozvoja, ako má zvyšok spoločnosti.

Najčastejšie dôvody sociálneho vylúčenia sú zapríčinené sociálnymi, ekonomickými, geografickými, zdravotnými či individuálnymi prekážkami. Najohrozenejšou skupinou, ktorá trpí sociálnym vylúčením v SR, sú deti a mládež do 18 rokov. Z hľadiska miery chudoby je to každý štvrtý mladý človek. V Žilinskom samosprávnom kraji predstavuje miera ohrozenia chudobou alebo sociálnym vylúčením 17,9 %, čo je nad celoslovenským priemerom.¹⁶

¹⁴ Definícia – sociálna inklúzia. Dostupné z: <https://slovak.encyclopedia-titanica.com/significado-de-inclusi-n-social>.

¹⁵ Čo si myslia mladí (dotazník). Dostupné z: https://www.iuventa.sk/wp-content/uploads/woocommerce_uploads/2021/07/Co-si-myslia-mladi_analyza-gjinxe.pdf.

¹⁶ EU SILC 2018 – Poverty indicators and social exclusion. Slovak.statistics.sk. Dostupné z: <https://tinyurl.com/2p8rpkhr>, viac v Prílohe B na str. 49.

Ďalšou skupinou sú domácnosti s tromi a viac deťmi, neúplné domácnosti, mládež v reedukačných domovoch, mládež v náhradnej rodinnej starostlivosti, marginalizovaná mládež v rómskych komunitách, vidiecka mládež a migranti. V kontexte vzdelanosti sa spomína aj mládež s potrebou bezbariérového prístupu, mládež s poruchami učenia, nepočujúca mládež, ako aj mládež s poruchami správania a ľahkými mentálnymi poruchami v dôsledku pandémie COVID-19. Osobitným prípadom je talentovaná mládež, pre ktorú je rozvoj nastavený v zmysle väčšieho dôrazu na mapovanie, než jej rozvoja a končí na úrovni stredných škôl.¹⁷

Je potrebné, aby sa zvyšovalo povedomie o sociálnej inklúzii medzi pedagógmi, rodičmi, zamestnancami úradov, verejnosťou, a to v spolupráci so znevýhodnenou mládežou. Taktiež je potrebné sa učiť, ako komunikovať s mládežou zo znevýhodneného prostredia. Z dotazníka Ministerstva vnútra SR¹⁸ vyplýva, že v Žilinskom samosprávnom kraji nie je nedostatok aktivít pre mládež zo znevýhodneného prostredia, chýba pravidelné mapovanie skutočných potrieb, predchádzanie extrémizmu, preventívne programy sociálno-patologických javov, a dopadov pandémie COVID-19 či vzdelávanie na školách a cieľená aplikácia riešení.

ZVYŠOVAŤ INFORMOVANOSŤ A POVEDOMIE O SOCIÁLNEJ INKLÚZII

OPATRENIE

1.1 Realizovať pravidelnú osvetu o témach sociálnej inklúzie v ŽSK

1.2 Zabezpečiť osobitného prístupu, poradenskej činnosti pre školy, samosprávy a súkromný sektor na podporu vytvárania podmienok inkluzívneho vzdelávania pre mládež

1.3 Sprístupňovať informácie o edukačných programoch, materiáloch a grantových schémach pre osoby a subjekty pracujúce s mládežou

INDIKÁTOR

Pravidelné príspevky 1x mesačne na webových stránkach a sociálnych sieťach Žilinského kraja a Sekcie pre mládež ŽSK

Zriadenie a obsadenie pozície konzultanta pre sociálnu inklúziu na župe (Sekcia pre mládež ŽSK)

Zriadenie webovej stránky (podstránky) na podporu sociálnej inklúzie v Žilinskom kraji

¹⁷ Správa o mládeži SR 2018. Dostupné z: https://www.minedu.sk/data/files/8035_som_2018.pdf.

¹⁸ Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu zameraného na prítomnosť sociálno-patologických javov na slovenských školách v šk. roku 2019/2020. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?brozury-a-letaky>.

2 PODPOROVAŤ ORGANIZÁCIE PRACUJÚCE SO ZNEVÝHODNENOU MLÁDEŽOU A ICH SPOLUPRÁCU

OPATRENIE

2.1 Vytvoriť priestor pre zástupcov organizácií pracujúcich so znevýhodnenou mládežou v pracovnej skupine rozvíjajúcej mládež na pôde ŽSK (Sekcia pre mládež ŽSK)

2.2 Podporovať zvyšovanie kompetencií a rozvoj skúseností pracovníkov so znevýhodnenou mládežou (tzv. koordinátorov pre sociálnu inklúziu)

2.3 Prepájať organizácie venujúce sa sociálnej inklúzii so školským aj mimoškolským prostredím v kraji

INDIKÁTOR

Zaradenie členov z organizácií pracujúcich so znevýhodnenou mládežou do vznikajúcej pracovnej skupiny pre mládež, pravidelné stretnutia 2x ročne

Organizácia workshopov a vzdelávania 2x ročne pre koordinátorov sociálnej inklúzie

Pravidelné sieťovanie a inšpiratívne stretnutia organizácií, ktoré sa venujú vylúčenej mládeži (min. 5x ročne, každý rok nový nábor)

3 VYTVÁRAŤ A EFEKTÍVNE ROZVÍJAŤ PRÍLEŽITOSTI PODPORUJÚCE SOCIÁLNE ZAČLENENIE ZNEVÝHODNENEJ MLÁDEŽE

OPATRENIE

3.1 Podporovať inovatívne edukačné (umelecké, športové, dobrovoľnícke, kultúrne) aktivity a programy spájajúce znevýhodnenú a bežnú mládež, učiteľov a rodičov

3.2 Vytvoriť grantovú schému pre projekty podporujúce sociálne začlenenie znevýhodnenej mládeže a podporu spolupráce organizácií pracujúcich so znevýhodnenou mládežou

3.3 Mapovať potreby znevýhodnených skupín a organizácií pracujúcich s mládežou

INDIKÁTOR

Ročne minimálne 2 aktivity

Pripraviť a zrealizovať grantovú schému 1x počas obdobia trvania Koncepcie rozvoja mládeže

Vytvoriť nástroj a realizovať mapovanie potrieb znevýhodnených skupín 1x ročne

2.4 DIGITÁLNA TRANSFORMÁCIA

Digitálna transformácia predstavuje nevyhnutnú súčasť života mladej generácie. Schopnosť prispôbiť sa a porozumieť nástrojom digitálneho sveta pomáha zvyšovať mieru úspešnosti mladých ľudí v spoločnosti.

Na Slovensku miera základných digitálnych zručností nedosahuje ani priemer EU27 (Digital Economy and Society Index, 2020).¹⁹

Počas pandémie COVID-19 sa ukázala nevyhnutnosť dostupnosti internetu a počítačových zariadení u niektorých mladých ľudí. V rýchlo meniacom sa svete je potrebné klásť dôraz a cielene podporovať aktivity rozvíjajúce získavanie digitálnych zručností a bezpečné správanie sa vo virtuálnom prostredí.

PODPOROVAŤ BEZPEČNÉ VIRTUÁLNE PROSTREDIE U MLADÝCH ĽUDÍ (DIGITÁLNA TRANSFORMÁCIA)

OPATRENIE

1.1 Podporovať vzdelávanie a informovanie o bezpečnom správaní sa na internete a znižovaní dezinformácií a násillia v online priestore

INDIKÁTOR

Realizovať workshopy na SŠ v 20 % školách ročne (nie len v ZPK)

ROZVOJ DIGITÁLNYCH KOMPETENCIÍ U MLADÝCH ĽUDÍ

OPATRENIE

2.1 Rozvíjať špecifické digitálne zručnosti potrebné pre uplatnenie sa na súčasnom trhu práce prostredníctvom spolupráce s MVO a školami

2.2 Podporovať programy a prepájať spoluprácu medzi školami a verejným sektorom v otázkach rozvoja digitálnych kompetencií u mladých ľudí

2.3 Podporovať rozvoj digitálnych zručností mladých ľudí a pracovníkov s mládežou

INDIKÁTOR

Realizovať workshopy na 10 % SŠ ročne (nie len v ZPK) aj ako súčasť osnov na predmete informatika

Pravidelné stretnutia a sieťovanie 2x ročne so SŠ zameraný na predmet informatika a hľadanie možností prepojenia s praxou a firmami

Workshop na tému rozvoj digitálnych zručností 1x ročne

2.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Budúcnosť mladých ľudí závisí od kvality prostredia, v ktorom žijú. Dôsledky dnešných rozhodnutí riadiacich autorít sa na správaní ľudí prejavia o niekoľko rokov. Je dôležité viesť všetky skupiny ľudí, najmä mladých k vedomostiam a zručnostiam, ktoré vedú k uvedomeniu si vlastnej zodpovednosti za život budúcich generácií.²⁰

Až 77 % mladých ľudí si uvedomuje dôležitosť kvalitného životného prostredia, pomenúvajú problémy a riešenia, ako chrániť životné prostredie. Preto je dôležité zapájať mladých ľudí do rozho-

dovacích aktivít a cielene ich učiť robiť rozhodnutia vedúce k ochrane životného prostredia. Je potrebné cielene venovať úsilie výchove mladých ľudí k zodpovednosti k životnému prostrediu, zvyšovať povedomie o udržateľnom rozvoji, dopadoch klimatických zmien a o dôsledkoch nadmerného čerpania prírodných zdrojov. Taktiež je potrebné podporovať environmentálne komunity zamerané na rozvoj mládeže a iniciatívy na podporu ekologickej gramotnosti mladých ľudí.

²⁰ Stratégia Európskej únie pre mládež na roky 2019 – 2027. Rada Európskej únie, 2019, ročník 61. Dostupné z: <https://epale.ec.europa.eu/sk/resource-centre/content/strategia-europskej-unie-pre-mladez-na-roky-2019-2027>.

PODPOROVAŤ KOMUNITY A PROGRAMY ZAMERANÉ NA ROZVOJ ENVIRONMENTÁLNEJ VÝCHOVY U MLADÝCH ĽUDÍ

OPATRENIE

1.1 Vytvoriť spoločnú ponuku environmentálnych aktivít pre školy v spolupráci s environmentálnymi komunitami

1.2 Podporovať participáciu mladých na trvalo udržateľnom rozvoji v mestských a obecných samosprávach a vytvárať siete spolupráce medzi nimi

INDIKÁTOR

Aktuálna ponuka environmentálnych aktivít 2x ročne v spolupráci s environmentálnymi komunitami a organizáciami v kraji dostupná na webových stránkach a sociálnych sieťach Sekcie pre mládež ŽSK

Ročne min. 2 aktivity/workshopy pre mladých z mládežníckych parlamentov

ZVYŠOVAŤ POVEDOMIE O UDRŽATEĽNOM ŽIVOTNOM PROSTREDÍ MEDZI MLADÝMI ĽUĎMI

OPATRENIE

2.1 Podporovať osvetu o zdravom a udržateľnom životnom prostredí medzi mladými

2.2 Rozvíjať spoluprácu škôl a environmentálnych komunít v otázkach zelenej výchovy

INDIKÁTOR

Environmentálne vzdelávacie workshopy, ekoaktivity a neformálne vzdelávanie min. 3x ročne

Workshop na 10 % SŠ (nie len v ZPK) pre celkovo max. 100 účastníkov

2.6 FYZICKÉ A PSYCHICKÉ ZDRAVIE

Zdravie je jednou z najdôležitejších ľudských hodnôt.²¹ Zdravé životné návyky majú významný vplyv na kvalitu života mladých ľudí. Podľa definície Svetovej zdravotníckej organizácie je zdravie „stav úplnej telesnej, duševnej a sociálnej pohody a nielen neprítomnosť choroby alebo postihnutia“. Každý je zodpovedný za ochranu a podporu vlastného zdravia, ale zároveň sa očakáva, že spoločnosť k tomu zabezpečí primerané podmienky.²²

Podľa medzinárodnej štúdie HBSC, ktorá sa zaoberá výskumom zdravia u 11-15 ročných školákov, sa za najčastejšie zdravotné problémy mladých ľudí považujú: nervozita, podráždenosť, problémy so zaspať, úzkosť, depresia, vynechávanie raňajok, nedostatočná funkčná zdatnosť a výskyt obezity. Mladí ľudia sa ľahšie zdôverujú so svojimi problémami v online priestore, postoj k vzdelávaniu je pozitívny, ale postoj k školskému priestoru, kde trávajú väčšinu času, je negatívny (komentár Mgr. J. Hipš). Nezdravé rodinné prostredie, ktorému chýbajú pravidlá spoločného trávenia voľného času, spoločné aktivity

²¹ Charta práv pacientov. Dostupné z: <http://www.uvn.sk/download/chrata-prav-pacientov.pdf>.

²² Konštitúcia WHO. Dostupné z: <https://www.who.int/about/governance/constitution>.

²³ Tlačová správa HBSC - (Health Behaviour in School Aged Children). Dostupné z: <https://hbscslovakia.files.wordpress.com/2019/06/tlacova-spravafinaljun2019-1.pdf>.

²⁴ Adolescent mental health in the European Region. Dostupné z: https://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0005/383891/adolescent-mh-fs-eng.pdf.

²⁵ Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu zameraného na prítomnosť sociálno-patologických javov na slovenských školách v šk. roku 2019/2020. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?brozury-a-letaky>.

či priestor na rozhovor má tiež negatívny dopad na výchovu mladých ľudí.²³ U mladých ľudí pozorujeme nárast tlaku na výkon a individualizmu, druhou najčastejšou príčinou smrti mladých ľudí v EÚ je samovražda.²⁴ Nízka pozornosť sa venuje duševnému zdraviu, čo ukázala aj pandemická situácia a nárast žiadostí mladých ľudí o psychologické poradenstvo a psychologickú podporu pri zvládaní zmenených životných situácií.

Je potrebné cielene venovať väčšiu pozornosť prevencii a nástrojom zdravia, ako fyzického tak duševného, motivácii k pravidelnému pohybu, zvyšovaniu informovanosti o dôsledkoch nezdravého životného štýlu – sebapoškodzovanie užívaním psychotropných látok, šikany, kyber šikany a ďalších sociálno-patologických javov zmapovaných vo výskume Ministerstva vnútra na školách v Žilinskom kraji.²⁵ Je potrebné venovať úsilie riešeniam negatívnych dopadov pandémie COVID-19 na psychické a fyzické zdravie mladých ľudí a cielene zvyšovať odbornú spôsobilosť a vzdelávanie špecialistov na školách, ktorí sú najbližšou pomocou pre mladých ľudí.

ROZVÍJAŤ NEFORMÁLNE POHYBOVÉ PRÍLEŽITOSTI

OPATRENIE

1.1 Podporovať prirodzené športové aktivity a projekty v mestách a obciach „šport a pohyb na ulici“

1.2 V spolupráci so školami a samosprávami v kraji vytvárať podmienky pre neformálne a nesúťažné pohybové aktivity pre mladých

1.3 Zvyšovať dostupnosť a otvorenosť nevyužitých školských priestorov na neformálne športové a outdoorové aktivity

INDIKÁTOR

Vytvoriť manuál aktivít a príležitostí dostupný na webových stránkach a sociálnych sieťach Sekcie pre mládež ŽSK

Ročne jedna aktivita pre 10 % SŠ (nie len v ZPK)

Ročne min. 1 stretnutie s tromi SŠ, ako využiť priestory na neformálne aktivity pre mládež

POSILŇOVAŤ ROVESNÍCKE KOMUNITY NA ŠKOLÁCH

OPATRENIE

2.1 Podporovať mentoringové a koučingové programy na školách (Buddy, Peet-to-peer programy)

INDIKÁTOR

Ročne pre 10 % SŠ (nie len v ZPK), celkovo pre max. 50 účastníkov

PODPOROVAŤ PRAVIDELNÉ MERANIE A VYHODNOCOVANIE KLÍMY NA ŠKOLÁCH

OPATRENIE

3.1 Mapovanie a vyhodnocovanie kvality vzťahov a sociálnych procesov na školách

3.2 Vytvoriť pracovnú skupinu na podporu vyhodnocovania kvality vzťahov a sociálnych procesov na školách

INDIKÁTOR

Vytvoriť online nástroj na meranie kvality vzťahov a sociálnych procesov na školách 1x ročne

Pravidelné stretnutia pracovnej skupiny, vyhodnotenie dopadov a návrh konkrétnych krokov a riešení

PODPOROVAŤ RAST A ROZVOJ PRACOVNÍKOV S MLÁDEŽOU V PREVENCIÍ SOCIÁLNO-PATOLOGICKÝCH JAVOV

4

OPATRENIE

4.1 Rozvíjať spoluprácu s CPPPaP, Odborom školstva a športu ŽSK a ďalšími organizáciami poskytujúcimi podporu psychickej odolnosti mladých ľudí

4.2 Podporovať aktivity a programy pre pracovníkov s mládežou zamerané na rozvoj ľudských práv, tolerancie, prevencie zdravia

INDIKÁTOR

Minimálne jedno stretnutie ročne

Realizovať min. 1 workshop ročne pre max. 30 pracovníkov s mládežou

PODPOROVAŤ ROZVOJ DUŠEVNÉHO A TELESNÉHO ZDRAVIA MLADÝCH ĽUDÍ NA ŠKOLÁCH

5

OPATRENIE

5.1 Podporovať programy správnej výživy stravovania

5.2 Podporovať programy pre zvládanie psychickej záťaže a stresu

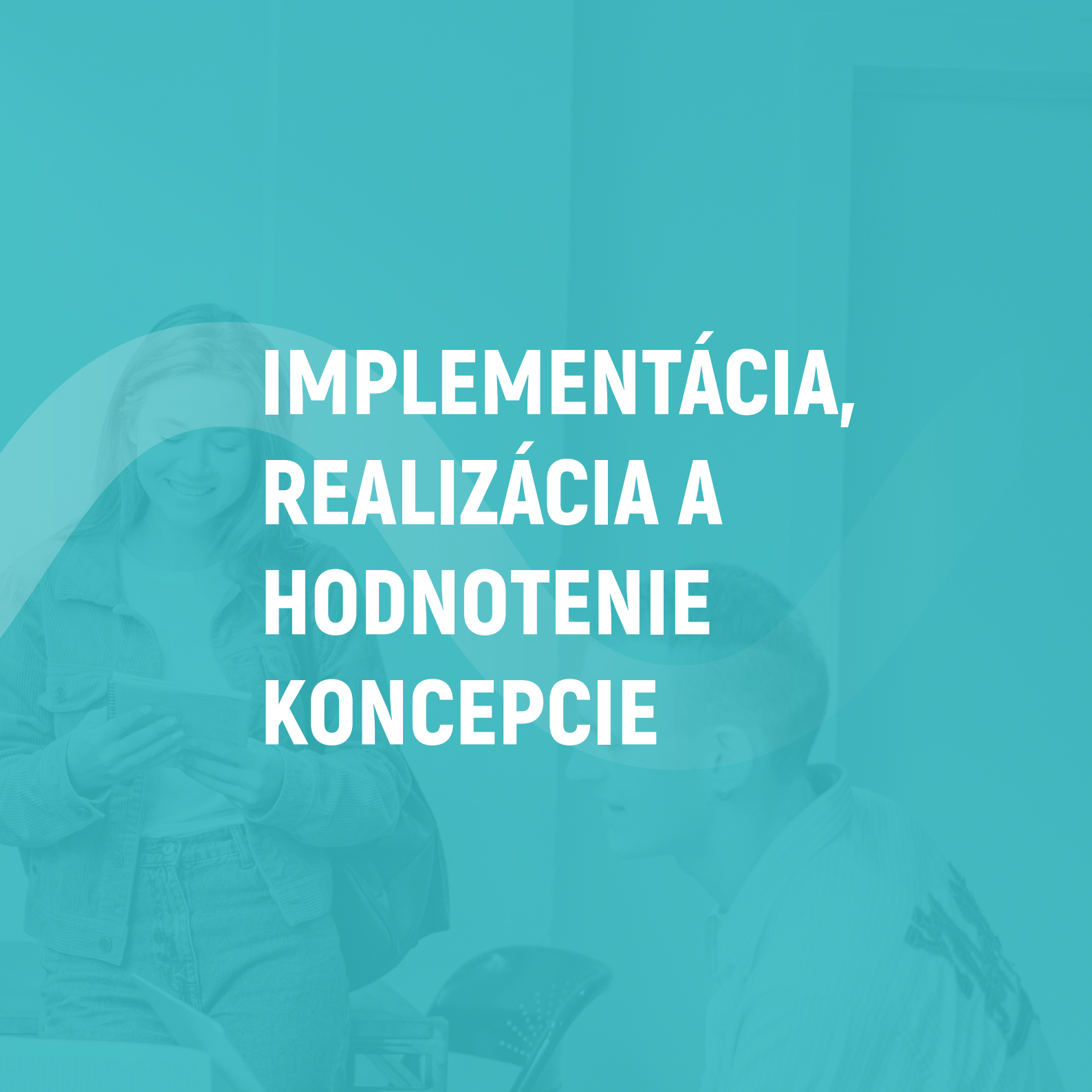
INDIKÁTOR

Ročne pre 10 % SŠ (nie len v ZPK)

Ročne pre 10 % SŠ (nie len v ZPK)

3

**IMPLEMENTÁCIA,
REALIZÁCIA A
HODNOTENIE
KONCEPCIE**

3 IMPLEMENTÁCIA, REALIZÁCIA A HODNOTENIE KONCEPCIE

Žilinský samosprávny kraj pri implementácii Konceptie rozvoja práce s mládežou podporuje spoluprácu a spätnú väzbu vzájomne spolupracujúcich kľúčových aktérov mládežníckej politiky, ako sú: mládežnícke organizácie, školy, štátna správa, obecné a mestské samosprávy, mimovládne organizácie a firmy.

Napĺňaním cieľov Konceptie rozvoja práce s mládežou je poverená Sekcia pre mládež ŽSK, ktorá je súčasťou Rozvojovej agentúry ŽSK, n.o.

Sekcia pre mládež ŽSK je poradným orgánom kraja. Pri realizácii jednotlivých opatrení poskytuje návrhy a stanoviská v rozvoji práce s mládežou v kraji, pripravuje akčný plán a vypracúva hodnotenie akčného plánu práce s mládežou na ročnej báze. Všetky dokumenty predkladá predsedníčke ŽSK na schválenie do času zriadenia medzisektorovej pracovnej skupiny. Sekcia pre mládež ŽSK bude iniciátorom medzisektorových pracovných stretnutí na úrovni kraja, ktoré budú otvorené a účastníci budú menovaní predsedníčkou ŽSK.

Hodnotenie Konceptie rozvoja práce s mládežou 2022-2023 (č. 30) sa uskutoční v polovici jej realizácie v roku 2025 na záver platnosti konceptie v roku 2028. Hodnotenie konceptie bude prebiehať formou diskusných stretnutí na základe prijatých opatrení a za účasti zástupcu ŽSK a medzisektorovej pracovnej skupiny.

ZÁVER

Zámerom Žilinského samosprávneho kraja je vytvárať podmienky a príležitosti pre kvalitný život a rozvoj mladých ľudí na celom území kraja. Žilinský kraj sa prostredníctvom Sekcie pre mládež ŽSK zaväzuje vykonávať akékoľvek aktivity v spolupráci s dotknutými cieľovými skupinami a za účasti odborníkov a subjektov, ktorí majú možnosť ovplyvňovať kvalitu života mladých ľudí, ich osobnostný rast a prípravu na povolanie, ako aj celkovú mládežnícku politiku v Žilinskom samosprávnom kraji.

Tento dokument je možné priebežne aktualizovať podľa aktuálnych potrieb mládeže v kraji.

ZOZNAM SPOLUPRACUJÚCICH ORGANIZÁCIÍ

Domka Žilina
eRko – Hnutie kresťanských spoločenstiev detí
ICM Martin
IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže
KERIC
Komunitné centrum v Námestove
Komunitná nadácia Liptov
Nadácia Krajina harmónie
Nadácia ŽSK
Mesto Trstená
Mesto Žilina
Mladiinfo Dolný Kubín
Obchodná akadémia sv. Tomáša Akvinského v Žiline
Oravská knižnica Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne
OZ V.I.A.C. – Inštitút pre podporu a rozvoj mládeže
Rada mládeže Žilinského kraja
PREROD – Nizkoprahové denné centrum v Ružomberku
SČK, Územný spolok Žilina
SOŠ podnikania a služieb v Námestove
SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku v Žiline
SPŠ Kysucké Nové Mesto
Spojená škola Nižná
SSOŠ Pro scholaris v Žiline
SŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK
Stanica Záríečie & Nová Synagóga v Žiline
SUMmit MLÁDEŽ RK (28 organizácií a neformálnych skupín z okresu RK)
Odbor RR ŽSK

Odbor ŠaŠ ŽSK
OZ Cesty k podnikaniu
OZ SYTEV – mimovládna organizácia
OZ VEREJNÔ
VIPA – vidiecky parlament
Zástupcovia mládežníckych parlamentov v mestách
Žilinské dobrovoľnícke centrum

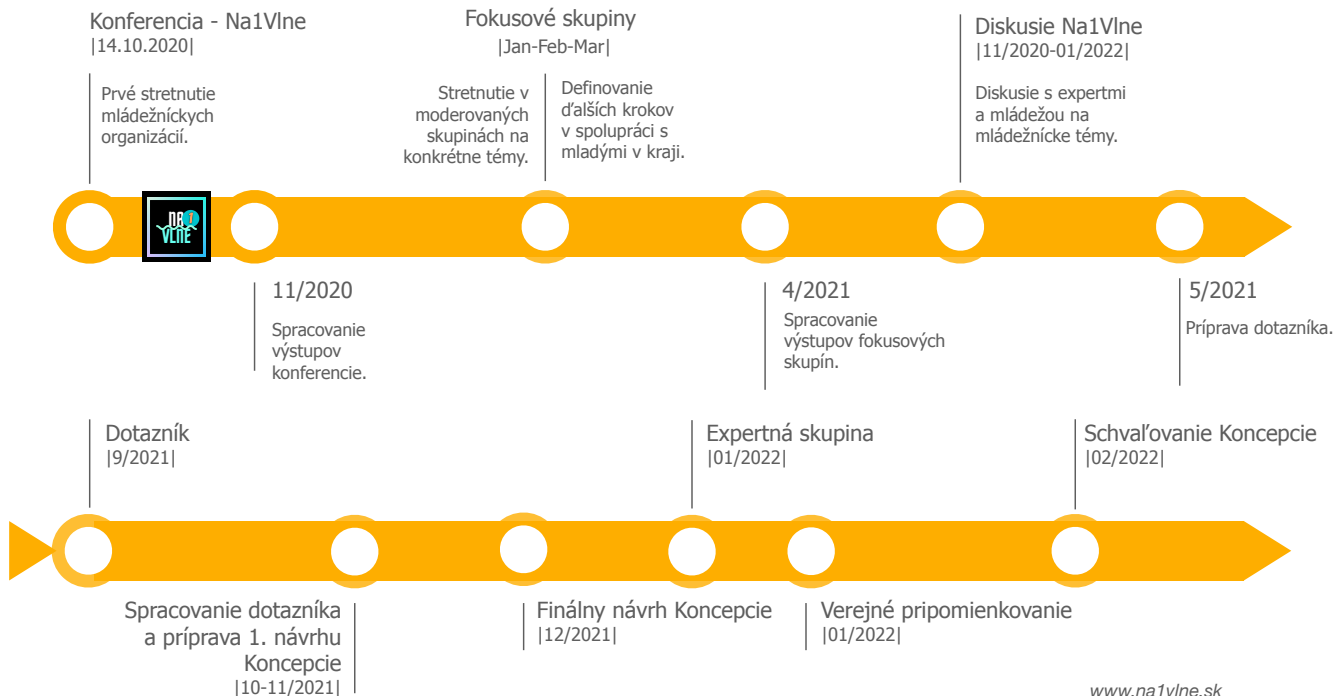
a ďalší jednotlivci a neformálne skupiny.

Ďakujeme.

Príloha A

Proces prípravy Konceptcie rozvoja mládeže v ŽSK

PRÍPRAVA KONCEPCIE ROZVOJA PRÁCE S MLÁDEŽOU v ŽSK

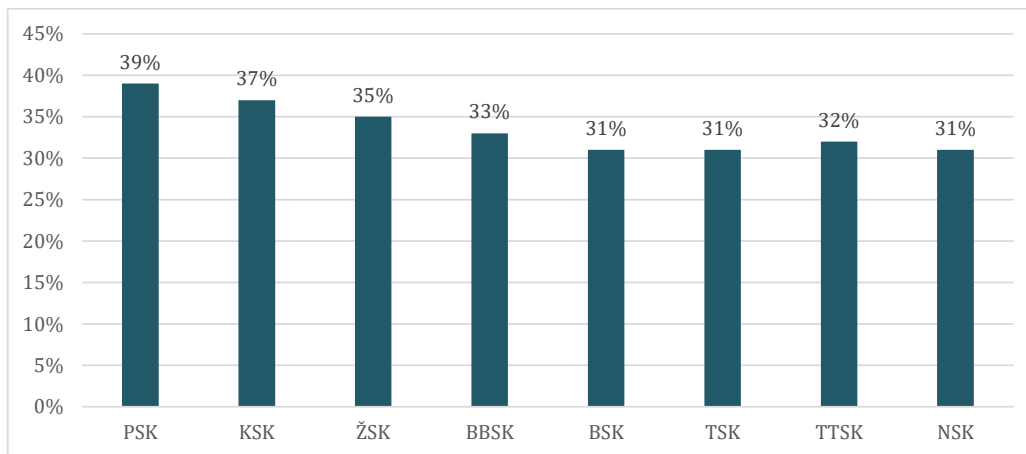

Zdroj: na1vlne.sk

Príloha B

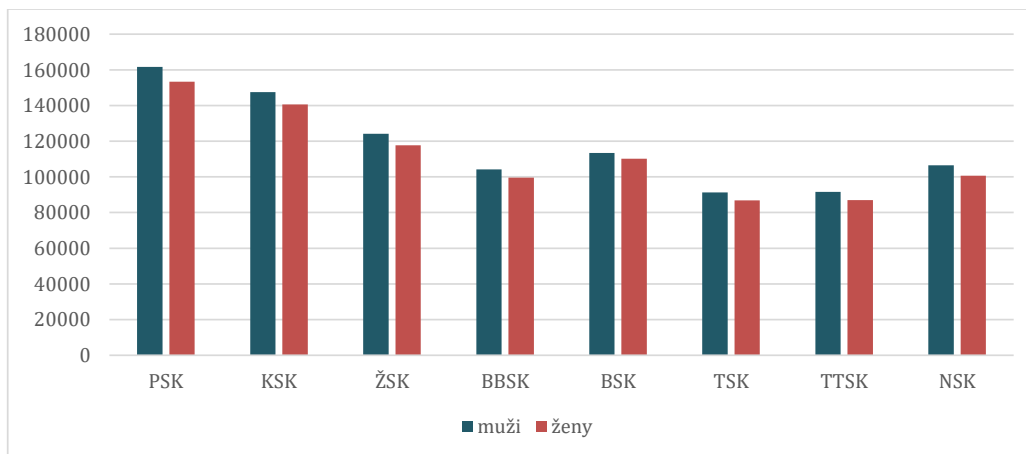
Štatistika mladých ľudí v ŽSK

Graf č. 1
Populácia mladých ľudí 0 – 30 rokov v jednotlivých krajoch SR

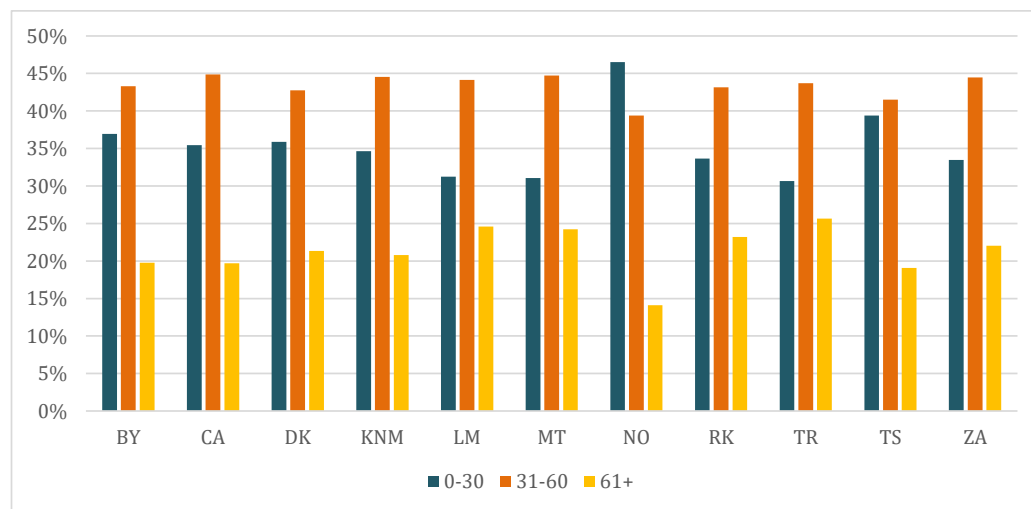
Zdroj: scitanie.sk

Graf č. 2
Mladý ľudia 0 – 30 rokov podľa pohlavia v jednotlivých krajoch SR (podľa počtu v jednotlivých krajoch)

Zdroj: scitanie.sk

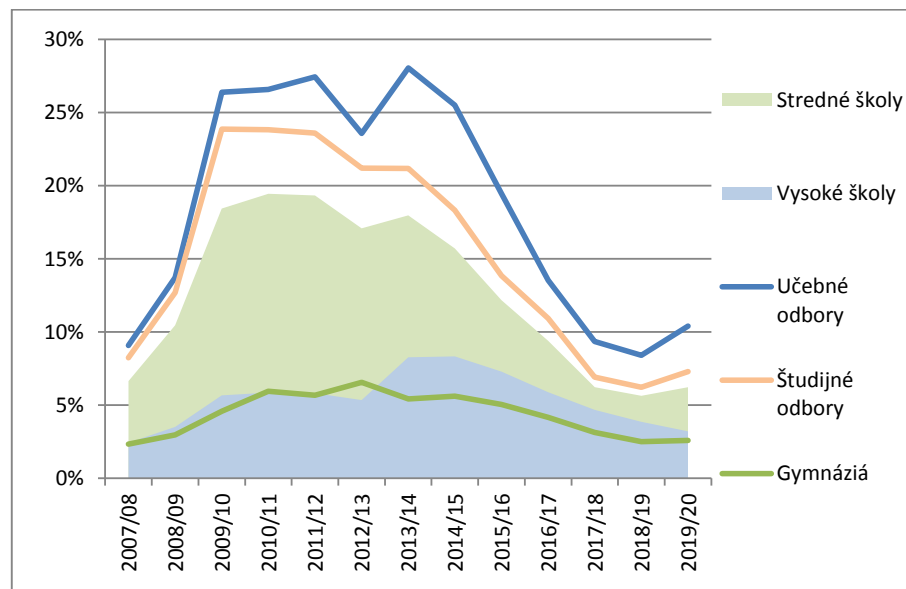
Graf č. 3
Vekové zloženie
obyvateľov
v jednotlivých
okresoch SR

Zdroj: scitanie.sk

Graf č. 4
Miera
nezamestnanosti
absolventov SŠ

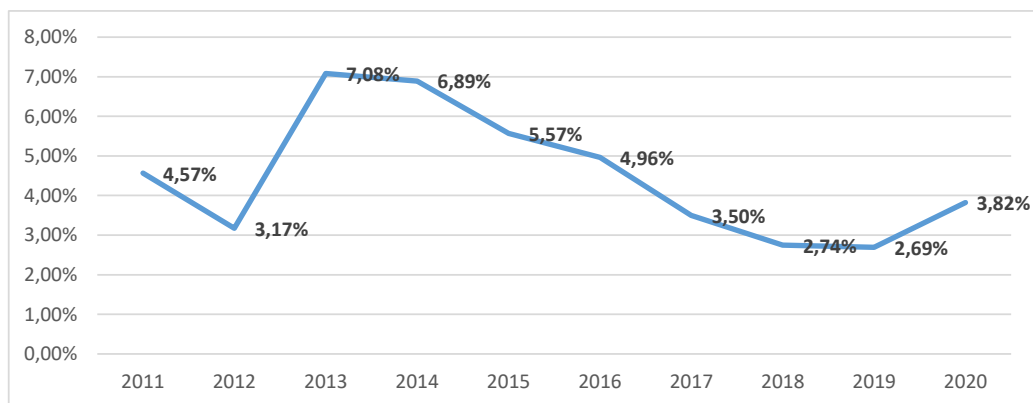
*Učebný odbor – získanie nižšieho stredného odborného vzdelania ukončeného kvalifikáciou (výučným listom)
**Študijný odbor – získanie vyššieho odborného vzdelania s príslušným absolventským diplomom (maturita)

Zdroj:
https://www.cvtisr.sk/buxus/docs//JH/Nezamestnanost_A20.pdf

Graf č. 5
Miera
nezamestnanosti
absolventov VŠ v SR

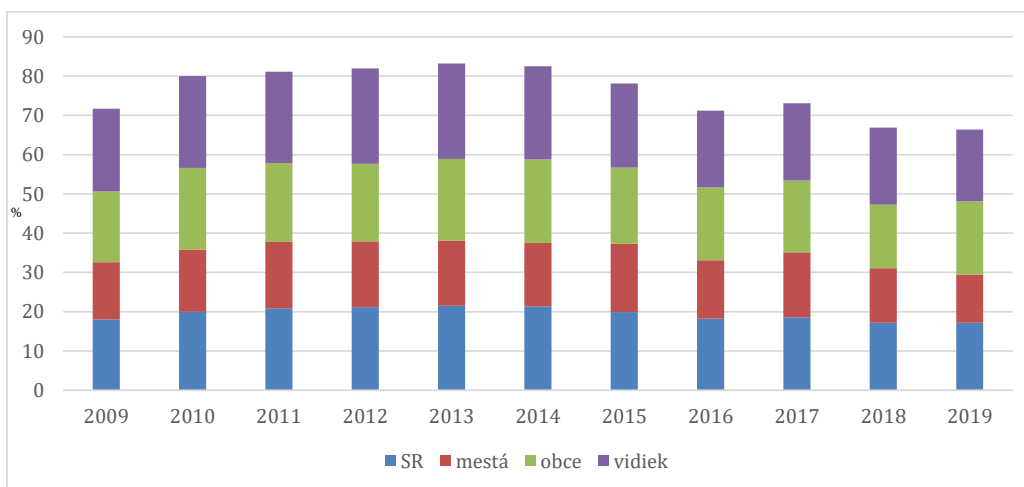
Zdroj:
[https://www.cvtisr.sk/buxus/docs//VS/nezamestnanost/Nezamestnanost_abs.SK.VS.2020_final.pdf](https://www.cvtisr.sk/buxus/docs//VS/nezamestnanost/Nezamestnanost_abs_SK_VS_2020_final.pdf)

Graf č. 6
NEET v SR (vo veku
15 – 34)*

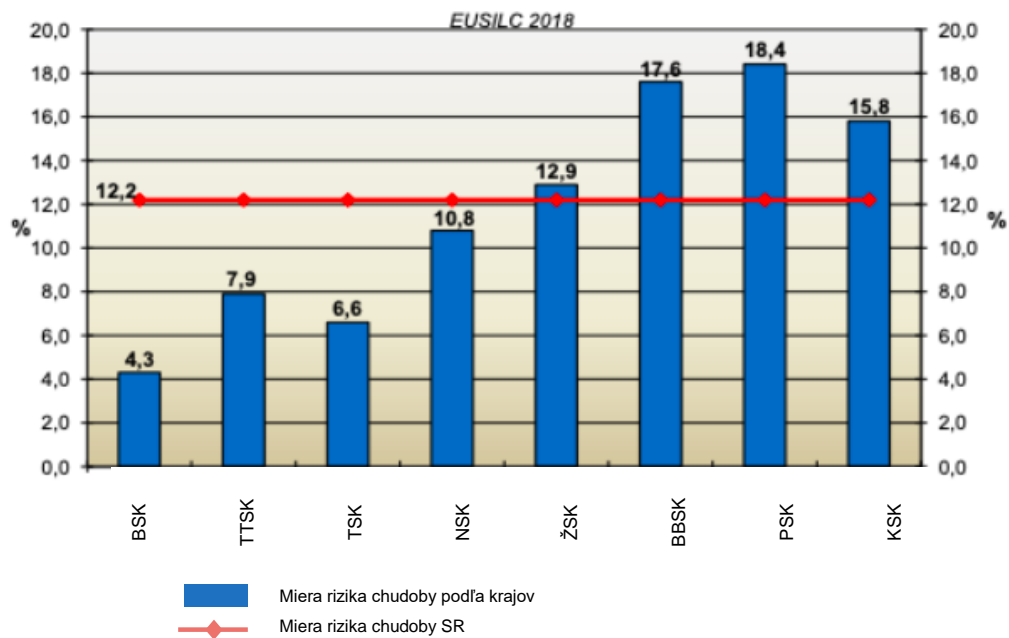
*dáta NEET sú dostupné len
na úrovni SR

Zdroj:
<https://rnyobservatory.eu/web/National-Reports/NR-SLOVAKIA-09-19.pdf>

Graf č. 7
 Celková miera
 chudoby po
 sociálnych
 transferoch podľa
 krajov EU SILC 2018

Zdroj:
 Indikátor chudoby a
 sociálneho vylúčenia.
 Dostupné z: [https://
 tinyurl.com/2p8rpkhr](https://tinyurl.com/2p8rpkhr)

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

CPPPaP	Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie
CVČ	Centrum voľného času
DofE	Medzinárodná cena vojvodu z Edinburgu (<i>Duke of Edinburgh</i>)
EZS	Európsky zbor solidarity
EÚ	Európska únia
EURES	Európske služby zamestnanosti (<i>European Employment Services</i>)
EURODESK	Podporná organizácia Erasmus+ – komplexné informácie o vzdelávaní pre mladých ľudí
IUVENTA	Slovenský inštitút mládeže
KA	Kľúčoví aktéri
KOMPRAX	Kompetencie pre prax
KMP	Krajský mládežnícky parlament/Krajská mládežnícka platforma
MVO	Mimovládne organizácie
MP	Mládežnícky parlament
NA	Národná agentúra
NEET	Z angl. <i>Not in Education, Employment, or Training</i> , mladí ľudia, ktorí nie sú zapojení do procesu vzdelávania alebo do odbornej prípravy alebo sú bez zamestnania
OZ	Občianske združenie
PDCO	Platforma dobrovoľníckych centier a organizácií
RA ŽSK	Rozvojová agentúra Žilinského samosprávneho kraja
SALTO-YOUTH	Z angl. <i>Support, Advanced Learning and Training Opportunities for Youth</i> , podporná webová stránka pre oblasť podpory práce s mládežou v rámci programu Erasmus+ a Európsky zbor solidarity
SBA	Slovak Business Agency
SAIA	Slovenská akademická informačná agentúra
SR	Slovenská republika
SŠ	Stredná škola
VŠ	Vysoká škola
VÚC	Vyšší územný celok
VÚDPaP	Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
ZPK	Zriaďovateľská pôsobnosť kraja
Z.z.	Zbierka zákonov
ZŠ	Základná škola
ŠP	Školský parlament od 1. 1. 2022 (po zast. Žiacka školská rada)

VYMEDZENIE POJMOV

Koncepcia (Na1Vlne) – predstavuje strategický plán; myšlienková osnova. Príprava a realizácia Koncepcie rozvoja práce s mládežou ŽSK nesie neformálne názov Na1Vlne.

Digitálne zručnosti – alebo digitálna gramotnosť – vedieť využívať digitálne technológie, poznať nástrahy online sveta, vedieť vyhľadať informácie a posúdiť ich pravosť.

Erasmus+ – program EÚ podporujúci vzdelávanie, stáže, mladých a šport v Európe.

Európsky zbor solidarity – program EÚ podporujúci dobrovoľníctvo, solidaritu, demokraciu a občiansku participáciu prostredníctvom skúsenosti na projektoch v prospech komunit v Európe.

Expertná pracovná skupina pre mládež – pracovná skupina na pôde ŽSK (Sekcia pre mládež ŽSK) zložená zo zástupcov mládežníckych organizácií, pracovníkov s mládežou, mladých ľudí, dobrovoľníkov, zástupcov samospráv, škôl a inštitúcií, ktoré sa venujú rozvoju mládeže.

Fokusová skupina – tzv. ohnisková skupina alebo skupinové interview s cieľom získať názory vybraných respondentov, diskusia moderovaná a nahrávaná. Počas príprav Koncepcie niesla neformálny názov: *90 minút pre mladých v kraji*.

Formálne vzdelávanie – viaže sa k inštitúciám poskytujúcim vzdelávanie a odbornú prípravu. Ukončené nadobudnutím kvalifikácie alebo uznaným dokladom.

Informálne vzdelávanie – je prirodzenou súčasťou života ako celoživotný proces. Je utvárané rodinou, okolím, rovesníkmi bez organizačných zásahov.

Neformálne vzdelávanie – zameriava sa na rozvoj vedomostí, zručností a postojov, je dobrovoľné a zvyčajne prebieha v mimovládnych organizáciách. Rozvíja mladého človeka, alebo pracovníka s mládežou prostredníctvom plánovania rozvoja jeho kompetencií.

Partnerské organizácie – organizácie spolupracujúce na tvorbe Koncepcie rozvoja mládeže ŽSK.

Koordinátor pre prácu s mládežou – osoba, ktorá je bezúhonná a plánuje, usmerňuje a koordinuje prácu s mládežou vo vzťahu k pôsobnostiam obce alebo vyššieho územného celku v oblasti práce s mládežou (Zákon č. 282/2008 Z. z.).

Mládežník/Mládež – mládežník je osoba, ktorá dovŕšila vek najviac 30 rokov; mládež je skupina najmenej troch mládežníkov (Zákon č. 282/2008 Z. z.).

Mládežníka politika – politika štátu, VÚC, obce alebo mesta zameraná na rozvoj mládeže a jej potreby.

Service-Learning – predstavuje vyučovaciu a učebnú stratégiu, ktorá spája zmysluplnú dobrovoľnícku službu v komunite so vzdelávaním a reflexiou.

Sociálna inklúzia – je sociálne začlenenie a akceptovanie každého na základe rešpektovania jeho hodnoty a dôstojnosti.

Znevýhodnená mládež – mladí ľudia znevýhodnení z rôznych dôvodov, najmä sociálnych, kultúrnych, vzdelávacích, ekonomických, zdravotných, geografických.

Živá knižnica – neformálna metóda vzdelávania, ktorá využíva storytelling (rozprávanie príbehov).

Autorský tím:

Ing. Marcel Rypák, MSc – koordinátor práce s mládežou – Sekcia pre mládež ŽSK

Mgr. Helena Macušová – projektová manažérka – Sekcia pre mládež ŽSK

doc. Mgr. Lucia Ludvigh Cintulová, PhD. – sociologička

Bc. Alžbeta Kučerová – marketingová manažérka – Sekcia pre mládež ŽSK

Konzultantka:

Ing. Silvia Štefániková – koordinátor práce s mládežou TSK

[c] 2022

SEKCIA PRE MLÁDEŽ ŽSK
DOVOĽME MLADÝM
MENIŤ KRAJ

